

دېشر د حقوقو نړيواله اعلاميه

د پرېکړې نېټه (۱۰ دسمبر ۱۹۴۸) (۱۹،۹،۱۳۲۷ش

د ملګرو ملتونو دسازمان عمومي غونډه

مقدمه

،څرنګه چې دېشري کورنۍ دټولو غړو ذاتي ځېټ پېژندنه او دهغوي پر رنګ او انتقال نه منونکي حقوق په نړۍ کې د ازادۍ ، عدالت او سولې اساس تشکيلوي

ه ګناه مجبوروي او دهغې نړۍ ظهور يې چې په هغې کې بشر په بيان او عقیده کې ازاد اور له ويرې او فقر څخه فارغ وي، د بشر دلوړو آمالو تر سرليک لاندې اعلان کړي دي.

،له هغه ځايه چې اساساً بايد د بشري حقوقو د قانون په اجرا کولو سره حمايت وشي، چې بشر د وروستي علاج په نوم د ظلم او فشار پر ضد په قيام مجبور نه شي

،له هغه ځايه چې اساساً لازم دي چې د ملتونو تر منځ و دوستانه اړيکو پراختيا بايد تشويق شي

ه منشور کېږ خپل باور اعلان کړي او ټينګه پرېکړه يې کړي چې له ټولنيز پر مختګ سره مرسته و کړي او په يو ازاد چاپېريال کېږ د ښه ژوندانه وضع او حالات را منځ ته کړي

،له هغه ځايه چې غړي هيوادونه سره متعهد شوي چې د ملګرو ملتونه په همکاري سره نړيوال احترام، دېشري حقوقو اوښتو د ازاديو واقعي رعايت تامين کړي

،له هغه ځايه چې د دغو حقوقو او ازديو په نسبت ګډ مفاهمت د دغه تعهد د مکمل اجرا له پاره خاص اهميت لري

ريځې تدابير، دهغوي حماتي او واقعي اجرا او پېژندنه که د غړو هيوادونو په منځ کې وي او يا د هغو هيوادو د خلکو په منځ کې چې د هغوي په قلمرو کې وي، تامين شي.

لومړۍ ماده

ر ټول افراد ازاد نړۍ ته راځي او د حيثيت او د حقوقو له پلوه سره برابر دي. ټول د عقل او وجدان خاوندان دي او بايد يو له بل سره د ورورۍ په روحيه سره چلند کړي.

دوهمه ماده

وي. او هم دا رنګه د قوم، ټولنيزې وضعې، (؟؟؟)، زيږيدنه او يا هر بل موقعيت چې وي، د ټولو هغو حقوقو او ازاديو څخه چې په دغه اعلاميه کې ذکر شوي دي ، ګډه واخلي.

پر سياسي ادارې، قضايي او يا بين المللي وضعې مينې وي، که څه هم دغه هيواد مستقبل تر لاس لاندې او يا غير خود مختار وي، د هغه حاکميت په يو ډول سره محدود شوي دي.

درېمه ماده

هر څوک د ژوند، ازادې او شخصي امنيت حق لري.

څلورمه ماده

هيڅ څوک نه شي کولې چې څوک په غلامۍ کې وساتي. او د غلامانو را کره ورکره په هر ډول چې وي ممنوع ده.

پينځمه ماده

هيڅ څوک نه شي کولې چې څوک تر شکنجې، مجازات او يا داسې چال چلن لاندې چې ظالمانه، دانسانيت او د بشري شتونو پر ضد او توهين آمېز وي، وساتي.

سپږمه ماده

هر څوک حق لري چې دهغه حقوقي شخصيت په هر ځاي کې د قانون په وړاندې د يو انسان په نوم وپېژندل شي.

اوومه ماده

د هر ډول تبعيض په وړاندې چې د دغې اعلامې ناقص وي او د هر ډول تحريک په وړاندې چې ددغه ډول تبعيض دپاره رامنځ ته شي په مساوي توګه د قانون له حمايت څه برخمن شي.

اتمه ماده

پر بنسټيزو حقوقو تجاوز وکړي او هغه حقوق د اساسي قانون او يا بل کوم قانون په وسيله د هغه د پاره پېژندل شوي وي، هر څوک صالحو ملي محکمو ته د رجوع کولو حق لري.

نهمه ماده

هيڅ څوک بايد په خپل سر توقيف، حبس او يا تبعيد نه شي.

لسمه ماده

ه واسطه په منصفانه او علنۍ توګه سره ارزيايي شي او دغه يو محکمه کولې شي د حقوق، الزامونو او يا بل هر جرايي اتهام په باب چې شخص ته متوجه شوي دي، پرېکړه وکړي.

يوولسمه ماده

وي، بې ګناه شميرل کېږي، تر څو پورې چې د عمومي دعوه په جريان کې چې په کې د هغه د دفاع له پاره ټول ضمانتونه تامين شوي وي، دهغه ګناه په قانوني توګه ثابت شي.

وقو په موجه جرم و نه پېژندل شي، محکوم نه شي. په هم دې توګه له هغه سزا څخه چې د جرم دارتکاب په وخت کې ورسره اړه پيدا کوي، شديد سزا به چا ته نه ورکولې کېږي.

دولسمه ماده

لټونو هدف واقع شي او نه ځايي چې شرافت، نوم او وقار يې د تعرض لاندې واقع شي. هر څوک حق لري چې د دې ډول مداخلتونو او خپلو پر ضد د قانون تر ساتنې لاندې واقع شي.

ديارلسمه ماده

هر څوک حق لري چې د هر هيواد په دننه کې په ازاد ډول تګ راتګ وکړي او خپل د اوسيدو ځاي غوره کړي.

هر څوک حق لري د خپل هيواد په شمول هر هيواد پرېږدي او يا خپل هيواد ته بيرته وګرځي.

څوارلسمه ماده

هر څوک حق لري د تعقيب شکنجو او ازار په ضد د پناه ګاه په لټه کې شي او يو بل هيواد ته پناه يوسي.

په هغو حالاتو کې چې تعقيب په عمومي او غير سياسي جرم او يا د ملګرو ملتونو د مقاصد او اصولو پر مخالف چال چلن مينې وي، له دغه حق څخه ګډه نه شو اخيستـ.

پنځلسمه ماده

هر څوک حق لري چې د تابعيت درلودونکي وي.

هيڅ څوک د خپل تابعيت او يا د تابعيت د تغيير له حق څخه په سر محروم کولې نه شي.

شپاړلسمه ماده

ره واده وکړي او خپله کورنۍ جوړه کړي. د ازدواجي ژوند په ټوله موده او د هغه د انحلال په وخت کې ښځه او مېړه د واده په اړوندو چارو کېږ د مساوي حقوقو لرونکي دي.

واده بايد د ښځې او نر په مکمل رضایت سره په ازادانه توګه تر سره شي.

کورنۍ د ټولنې طبيعي او اساسي رکن دۍ او حق لري چې د ټول او دولت له حمايت څخه ګډه واخلي.

اووه لسمه ماده

هر شخص په انفرادي او يا په ټولنيزه توګه د مالکيت حق لري.

هيڅ څوک د مالکيت له حق څخه محروم کولې نه شي.

اتلسمه ماده

و هم پر مذهبي تعليماتو او ديني مراسمو په ترسره کولو شامل دي. هر څوک کولې شي له دغه حق څخه په انفرادي او يا ټولنيزه توګه په خصوصي او يا عمومي ډول ګډه واخلي.

نولسمه ماده

څخه دې څوک تشويش او اضطراب ونه لري او د اطلاعاتو او افکار په ترلاسه کولو او ټولو ممکنه وسايلو ته د هغو په انتشار کېږ د سرحدي ملاحظاتو څخه پرته دې ازاد واوسي.

شلسمه ماده

هر څوک حق لري چې په ازادانه توګه سره د مسالمت آميزه ډلې او جمعيتونه جوړ کړي.

هيڅ څوک په اجتماع کې په ګډون کولو مجبورولې نه شي.

يوويشتمه ماده

هر څوک حق لري چې دخپل هیواد د عمومي چارو په اداره کېږي په مستقیمه توګه او یا دهغو استازو په وساطت سره چې ازادانه غوره شوي دي، برخه واخلي.

هر څوک حق لري په مساوي شرایطو سره دخپل هیواد عمومي عهدو ته ورسېږي.

شي. انتخابات باید عام او د مساواتو په رعایت کولو سره عملي شي او د ټټي رایې ورکولو او یا سره ورته طریقي په واسطه ترسره شي چې د رایې ورکولو ازادي تامین کړي.

:دوه ویشتمه ماده

اقتصادي ، ټولنیز او فرهنګي حقوق چې د هغه د شخصیت ازاد ټیکارندوي او د هغه د مقام د پاره لازم دي ، هر هیواد او د منابع او تشکیلاتو په رعایت کولو سره ترلاسه کړي.

:درویشتمه ماده

ن حق لري چې کار وکړي، خپل کار په ازادانه توګه سره غوره کړي، د کار د منصفانه او رضایت ټیوونکو شرایطو غوښتونکي وي او د بې کارۍ په وړاندې ترحمایت لاندې واقع شي.

ټول حق لري چې له هېڅ ډول تبعیض څخه پرته مساوي کار په مقابل کېږي مساوي اجوره تر لاسه کړي.

اجوري مستحق ګرځي چې د انساني شتونو سره برابر د هغه او د هغه کورنۍ ژوند تامین کړي اود لزوم په وخت کېږي د ټولنیز حمایت د بلې نوي وسیلې په واسطه هغه تکمیل کړي.

هر څوک حق لري چې د خپلو ګټو د دفاع د پاره له نورو سره اتحادیې جوړي کړي او په اتحادیو کې هم ګډون وکړي.

:څلورویشتمه ماده

هر څوک داستراحت، فراغت او تفریح حق لري او په تیره یا د دوراني رخصتو او د کار دمعقولو ساعتونو په محدودیت سره د حقوقو مستحق دي.

:پنځه ویشتمه ماده

او نورو ټولو مواردو کېږي چې دانسان دارادي نه دیاندي عواملو په وجه د ژوندانه اړتیاوو پوره کولو وسایل له لاسه تللي وي اواپرومندانه ژوند له شرایطو څخه برخمن شي.

مړندې او ماشومان حق لري چې د ځانکړي مرستې او ځارنې څخه ګټه واخلي، ماشومان که د واده په واسطه یا بې نکاحه پیدا شوي وي د مساوي ټولنیز ځ په باید برخمن شي.

:شپږویشتمه ماده

وي. حرفوي، ټکنیکي زده کړې، عمومیت ومومي لوړې زده کړې باید د مساوي شرائطو سره د ټولو پرمخ ځلامې وي او ټول د استعداد او وړتیا په بنسټ له هغه څخه ګټه پورته کړي.

غول شي. ټیوونه او روزنه باید ټولو ملتونو، توکمنو او دیني ډلو تر مینځ تفاهم، زغم او دوستي پیاوړې کړي او د ملګرو ملتنو هڅې د سولې د پیارتیا د پاره پر مخ پټزي.

میتدي او پلرونه دخپلو اولادنو د ټیووني او روزنې د توعت په غوره کولو کې د لومړیتوب حق لري.

:اووه ویشتمه ماده

هر څوک حق لري په فرهنګي ، ټولنیز ژوند کېږي په ازادانه توګه ګډون وکړي ، د هنرونو او فنونو څخه ګټه واخلي او په علمي پرمختګونو او دهغو په ګټو کېږي برخمن شي.

چې په ټونه کېږي د داسې یو نظم د برقراري غوښتونکي وي چې په ټولنیز او نړیواله توګه هغه حقوق او ازادي چې په دغه اعلامیه کېږي ذکر وي تامین کړي او پر هغو عمل وکړي.

:انه ویشتمه ماده

هر څوک حق لري چې په ټولنه کېږي د داسېې نظم غوښتونکي شي چې په دې اعلامیه کېږي بیان شوي حقوق او ازادي تأمین کړي.

:نه ویشتمه ماده

هر څوک دهغي ټولني په وړاندې وظیفه لري چې دهغه ازاد تکامل او مکمل شخصیت برابر کړي.

د نورو د ازادیو او حقوقو پیژندنې او رعایت کولو د تامین د اخلاقي صحیح مقتضیاتو د رعایت عمومي نظم او دټولو دسوکالي دپاره دیوي ټولني په شرایطو کېږي وضع شوي دي.

دغه حقوق او ازادي په هېڅ هیواد کېږي د ملګرو ملتونود مقاصد او اصولو په ضد ترسره کیدل نه شي.

:دیرشمه ماده

لت دپاره داسي یو حق ضامن وي چې دهغه په موجب وکولل شي د دغې اعلامیې د مندرجو حقوقو او ازادیو څخه هر یو له مخه یوشي او یا به هغه لاره کېږي کوم فعالیت ترسره کړي.